

ARCHEOLOGIE • BOUWHISTORIE

ARCHEOLOGIENOTA – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RIJKEVORSEL, MERKSPLASSESTEENWEG

A. DEVROE EN J. VERMEERSCH
APRIL 2019

COLOFON

Project

Archeologienota – Rijkevorsel, Merksplassesteenweg

Opdrachtgever

IMMO BEL AIR
Essensteenweg 113
2930 Brasschaat

Opdrachtnemer

Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba
Lemmensstraat 34
2800 Mechelen
0472/59.31.41
annika.devroe@gmail.com
BE 0680.617.128

Erkend archeoloog: Annika Devroe, OE/ERK/Archeoloog/2015/00085

© 2019 Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba

Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijk toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

Inhoud	0
1. Gemotiveerd advies	1
1.1. Archeologisch potentieel.....	1
1.2. Impactbepaling.....	1
1.3. Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek en bepaling van maatregelen	1

1. GEMOTIVEERD ADVIES

1.1. ARCHEOLOGISCH POTENTIEEL

Het plangebied is gelegen in de Kempen ter hoogte van een microcuesta waarbij het plangebied op een egale hoogte ligt van ca. 30 m +TAW. Hierdoor lopen de verschillende waterlopen naar het noorden of het zuiden af, respectievelijk horen ze bij het Maasbekken en Netebekken. De meest nabije waterlopen liggen echter op een afstand van ca. 950 m van het plangebied verwijderd.

De ondergrond bestaat uit eolische zandige afzettingen waarin zeer droge tot matig natte zandbodems zijn ontwikkeld. Het zijn bodems die minder geschikt zijn voor landbouw of weiland en dan ook lange tijd bestonden als heidegronden.

In de omgeving zijn er beperkte locaties bekend die getuigen van menselijke aanwezigheid uit het verleden. De landschappelijke ligging op de cuesta is interessant, wel bevinden de waterlopen op een grote afstand van het plangebied. De ligging van de grafheuvel in de nabijheid toont desalniettemin de mogelijkheid om in het plangebied resten uit de prehistorie aan te treffen.

Voor wat de Romeinse tijd betreft is de kans eerder klein om resten aan te treffen. Er zijn geen resten bekend en ook in de erg ruime omgeving zijn geen Romeinse resten bekend. Dit geldt ook voor de vroege middeleeuwen.

Vanaf de volle en late middeleeuwen ontwikkelen de bewoningskernen zich en wordt slechts een deel van de omliggende gronden in gebruik genomen. Grote delen tussen de dorpen blijft onbewerkt en als heidegrond bestaan. Het is pas vanaf de 19de eeuw dat de heide wordt ontgonnen voor de klei uit de ondergrond. Het plangebied zal pas in de loop van de 20ste eeuw bebouwd zijn in het oostelijke deel. Het westelijke deel van het plangebied is in de 20ste eeuw in gebruik als bos. Daarvoor, in de 18de en 19de eeuw is het gekarteerd als heidegebied. De kans op het aantreffen van resten uit de middeleeuwen en nieuwe tijd wordt dan ook als laag ingeschat.

Voor het plangebied kan met andere woorden gesteld worden dat er een potentieel is op het aantreffen van resten uit de steentijd tot en met de metaaltijden.

1.2. IMPACTBEPALING

De geplande werken bestaan uit twee fasen: fase 1 behelst de sloop van enkele gebouwen en verharding terwijl fase twee bestaat uit de sloop van andere gebouwen en de nieuwbouw. In dit assessment gaat het enkel over de eerste fase.

Binnen dit project gaat het om de sloop van drie gebouwen gelegen aan de Merksplassesteenweg 100-102. Op figuur 6 in het verslag van de resultaten zijn deze in het oranje gearceerd.

Het gebouw in het noordoosten heeft een oppervlakte van ca. 1417 m². Het centrale gebouw een oppervlakte van ca. 1885 m². Het westelijke kleinere gebouw een oppervlakte van ca. 310 m².

De drie gebouwen zijn momenteel in gebruik als een handelsruimte. Bij de sloop worden de gebouwen volledig gesloopt, inclusief de funderingen die op 0,8 m diepte zitten.

Buiten de sloop van deze gebouwen en de verharding (ca. 50 cm dik¹) wordt er in deze fase van de werken nog geen nieuwbouw voorzien.

Tussen de gebouwen is er nog een zone (onderaan in groen gearceerd op figuur 6) waarbij de verharding zal verwijderd worden. Die zone heeft een oppervlakte van ca. 1741 m² en heeft een dikte van ca. 50 cm.

1.3. VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE ONDERZOEK EN BEPALING VAN MAATREGELEN

Op basis van het bureauonderzoek konden voldoende bronnen geraadpleegd worden om een potentieel voorop te stellen al kon niet aangetoond worden of een archeologische site aanwezig is of niet. Gezien de ligging op de cuesta ver van waterlopen op een matig natte tot zeer droge zandige bodem is er een matig potentieel vooropgesteld voor de steentijd en de metaaltijden.

Bij de toekomstige werken zullen in deze eerste fase (waar dit assessment betrekking op heeft) de drie gebouwen in het oosten met de tussenliggende verharding gesloopt worden. Het gaat om een totale oppervlakte van 3612 m² en tot een diepte van 80 cm. De tussenliggende verharding heeft een oppervlakte van 1417m² en zit op 50 cm diepte.

Gezien het hier enkel om de afbraak gaat van gebouwen zullen er (in theorie) geen nieuwe delen van de onverstoorde bodem verstoord worden. Dit kan in een volgende fase wanneer nieuwbouw gepland wordt al dient dit later geanalyseerd te worden. In deze situatie wordt er met het matige archeologische potentieel en de beperkte/afwezige nieuwe verstoring geen verder onderzoek aanbevolen. Er dient geen programma van maatregelen opgesteld te worden.

¹ De dikte van de verharding is gebaseerd op een assessment van het naastliggende terrein (huisnummers 102-104-106): <https://loket.onrorendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/4944> waarbij de verharding doorloopt tot in dit plangebied.